

KASTEEL DE HAAR

STICHTING EXPLOITATIE KASTEEL DE HAAR

UTRECHT

JAARVERSLAG 2018

INHOUDSOPGAVE

<u>VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT</u>	3
<u>BESTUURSVERSLAG</u>	5
<u>JAARREKENING</u>	
Balans per 31 december 2018	12
Staat van baten en lasten 2018	13
Kasstroomoverzicht 2018	15
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	16
Toelichting op de balans per 31 december 2018	18
Toelichting op de staat van baten en lasten 2018	23
Voorstel resultaatbestemming	26
<u>OVERIGE GEGEVENS</u>	
Controleverklaring	27
<u>BIJLAGEN</u>	
Samenstelling en aftreedrooster raad van toezicht	
Organigram	
Budget 2019	
Bezoekersaantallen	

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

In 2018 heeft het bestuur alle voorbereidingen getroffen om het besturingsmodel te wijzigen van bestuur model naar een raad-van-toezicht model. Per 1 januari 2019 zijn de nieuwe statuten van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar in werking getreden en is het raad-van-toezicht model van kracht.

De raad van toezicht wordt gevormd door de volgende personen:

- Het lid van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar dat belast is met het toezicht op de financiële aspecten van Stichting Kasteel de Haar;
- Het lid A van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar dat is aangewezen als voorzitter van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar voor de even jaren;
- Het lid B van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar dat is aangewezen als voorzitter van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar voor de oneven jaren;
- Overige leden die worden benoemd door de raad van toezicht na goedkeuring van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar.

De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de stichting en de met haar verbonden organisatie. De raad van toezicht staat de directie met raad ter zijde. Bij de vervulling van hun taak richten de leden van de raad van toezicht zich naar het belang van de stichting en de met haar verbonden organisatie.

Het bestuur (inmiddels raad van toezicht) had in 2018 de volgende leden:

- Jan Jaap de Graeff, voorzitter in 2018
- Eelco Dijk (voorzitter oneven jaren)
- Sara Watson
- Annemieke Vermeulen

Op 1 januari 2019 is Jan Jaap de Graeff afgetreden. Hij is als voorzitter in de even jaren opgevolgd door Frank Rövekamp. Op 1 januari 2019 is tevens Erik Varwijk toegetreden tot de raad van toezicht, belast met het toezicht op de financiële aspecten. Op 25 maart 2019 is Annemieke Vermeulen afgetreden. In de bijlagen zijn de samenstelling en het volledige aftreedrooster weergegeven.

De raad van toezicht heeft een auditcommissie, die bestaat uit de beide voorzitters en het lid van de raad van toezicht dat is belast met het toezicht op de financiële aspecten. De auditcommissie heeft overleg met de externe accountant en adviseert de raad van toezicht over de jaarlijks te nemen goedkeuringsbesluiten inzake de jaarrekening.

De raad van toezicht komt jaarlijks viermaal bijeen.

In 2018 zijn in het bestuur (inmiddels raad van toezicht) de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- Governance (overstap naar raad-van-toezicht model, rooster van aftreden);
- Statutenwijziging per 1 januari 2019;
- De financiële kwartaalrapportages (mee- en tegenvallers, forecasts);

- Goedkeuring van jaarrekening 2017 en het jaarverslag 2017;
- Goedkeuring van begroting 2019
- Bespreking meerjarenbegroting en activiteiten tot en met 2023;
- Resultaten bezoekersonderzoek (customer journey) en daaruit volgende acties;
- Risico analyse (jaarlijkse update);
- Nieuwe Souvenirwinkel (verhuizing naar het Kasteel, verbouwing, nieuw assortiment);
- Sponsoring;

De directie heeft naar onze volle tevredenheid geopereerd en wij hebben er het volle vertrouwen in dat zij, maar vanaf 1 januari als statutair bestuurders, het schip goed op koers zullen houden.

De raad van toezicht hecht eraan op deze plaats ook grote erkentelijkheid uit te spreken jegens de ruim 200 vrijwilligers die zich met grote betrokkenheid inzetten voor ons prachtige kasteel.

De raad van toezicht heeft in zijn vergadering van 17 juni 2019 de Jaarrekening goedgekeurd overeenkomstig hetgeen de statuten voorschrijven.

Haarzuilens, 17 juni 2019

De raad van toezicht:

Eelco Dijk, voorzitter in 2019
Frank Rövekamp, voorzitter in de even jaren
Erik Varwijk, financieel toezichthouder
Sara Watson, lid

BESTUURSVERSLAG

Over Stichting Exploitatie Kasteel de Haar

Stichting Exploitatie Kasteel de Haar is opgericht op 29 mei 2001, en heeft statutair ten doel:

- a. De exploitatie van het bij de Stichting Kasteel de Haar in eigendom toebehorende Kasteel de Haar met de daarbij behorende gebouwen, daaronder begrepen de kerk en de museale collectie, daaronder begrepen de inboedel, de tuinen en overige aanleg en het Noorderpark, een en ander in de zin van de Monumentenwet 1988, hierna aan te duiden als het Kasteel/Museum, met name door het toegang verlenen casu quo doen verlenen tot het Kasteel/Museum aan het publiek waar dit verantwoord is; en
- b. het voorbereiden en opstellen van beheer- en exploitatieplannen voor de sub a bedoelde exploitatie,

een en ander ter bevordering van het cultuurhistorisch totaalconcept en de veiligstelling van een uniek natuurgebied en zulks op zodanige wijze dat de stichting wordt aangemerkt als een algemeen nut beoogde instelling, als bedoeld in artikel 5b Algemene wet inzake rijksbelastingen.

De stichting tracht dit doel te bereiken door openstelling van het kasteel en het park voor publiek. Daarnaast worden er enkele evenementen per jaar georganiseerd op het terrein en wordt het kasteel diverse avonden per jaar verhuurd voor ontvangsten en is het mogelijk om op De Haar te trouwen. De exploitatie van de horeca is uitbesteed aan een pachter.

Per 1 januari 2008 is de stichting aangemerkt als algemeen nut beoogende instelling (ANBI) en binnen dit kader per 1 januari 2012 tevens als culturele instelling.

Op 15 juli 2014 is Kasteel de Haar opgenomen in het Museumregister. Het Museumregister is een register van museale instellingen die aantoonbaar voldoen aan criteria voor een kwalitatief hoogwaardige invulling van de functies van een museum.

In 2018 heeft het bestuur alle voorbereidingen getroffen om het besturingsmodel te wijzigen van bestuur model naar een raad-van-toezicht model. Per 1 januari 2019 zijn de nieuwe statuten van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar in werking getreden en is het raad-van-toezicht model van kracht. De directie is het bestuur van de stichting als bedoeld in artikel 2:291 van het Burgerlijk Wetboek en bestaat uit Anetta de Jong (algemeen directeur) en Marjolein Wijman (financieel directeur).

De directie is belast met het besturen van de stichting. Bij de vervulling van hun taak richten de directieleden zich naar het belang van de stichting en de met haar verbonden organisatie.

Samenvatting

In 2018 zijn zowel de bezoekersaantallen als de bijbehorende inkomsten gestegen, door een hogere besteding per bezoeker en een stijging in het aantal huwelijken. De eerste resultaten van de nieuwe souvenirwinkel zijn zeer positief. Het aantal zakelijke ontvangsten in het kasteel bleef achter. De inkomsten van de evenementen waren conform begroting lager dan in 2017.

De personeelslasten stegen, maar waren lager dan begroot. In verband met de nieuwe souvenirwinkel waren de kosten voor advies, huisvesting en winkelkosten hoger. Ook voor marketing en programmering waren de kosten hoger, in verband met productontwikkeling voor de groeiende aantallen buitenlandse bezoekers. Ook de huur steeg, in lijn met de hogere bezoekersaantallen. De operationele kosten voor evenementen waren aanzienlijk lager dan begroot.

Het positieve resultaat van € 278.278 wordt aangevuld met een bedrag van € 2.165 (onttrokken aan de bestemmingsreserve tentoonstellingen i.v.m. kosten in 2017 gemaakt voor toekomstige tentoonstellingen). Van dit totaal wordt € 50.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve exploitatieprojecten en de resterende € 230.443 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de stichting.

Activiteiten 2018

Het kasteel is het gehele jaar door op eigen gelegenheid te bezichtigen geweest. Informatie over het kasteel konden bezoekers naar keuze tot zich nemen middels een audiotour, informatieborden en de zaalgidsen.

Vanaf april werden er dagelijks speciale rondleidingen aangeboden: De Verborgene kamers van De Haar. Onder leiding van een gids klonde de bezoeker helemaal omhoog naar de grondig gerestaureerde personeelsverdieping, waar in het verleden de koks, knechten en kamermeisjes leefden. Bijzonder, omdat deze verdieping nooit

eerder was opengesteld voor publiek. In 2018 hebben in totaal 17.500 mensen de klim omhoog

KASTEEL DE HAAR

gewaagd. De rondleiding werd bijzonder hoor gewaardeerd door de bezoekers met een 9,1 gemiddeld.

Van juni tot en met oktober stonden kasteel en park in het teken van de wereld van films en filmsterren. René Mioch (gastconservator, producent en filmkenner) en Mardou Jacobs (uitvoerend producent) maakten een tentoonstelling over de sporen die de internationale jetset vorige eeuw naliet tijdens de veelvuldige bezoeken aan de baron en barones van het kasteel. Van Brigitte Bardot tot Michael Caine, van Joan Collins tot Roger Moore: ze kwamen naar De Haar om zich te laten fêteren. Hun persoonlijke verhalen en filmopnames, waarin het kasteel een hoofdrol speelt, werden uitgelicht in 'Films & Sterren op De Haar'. Tijdens de tentoonstellingsperiode hebben ruim 77.000 bezoekers het kasteel bezocht.

Ook voor kinderen was er in 2018 weer elke schoolvakantie wat te doen. Zo konden kinderen in de voorjaarsvakantie meedingen naar de titel 'beste junior fotograaf van Kasteel de Haar' en in de overige vakanties werden verschillende speurtochten door park en kasteel aangeboden. De 'Geheime sprookjes van De Haar' verwelkomden deze kerstvakantie Hans en Grietje en waren net als elk jaar een groot succes.

In 2018 is er veel aandacht geweest voor de customer journey, de totale ervaring van bezoekers. Er is een project geweest met mystery guests en de uitkomsten van dit onderzoek zijn gebruikt om de bezoekerservaring te verbeteren. De gemiddelde waardering voor het totale programma kreeg in 2018 een 8,5.

Het bezoekersaantal in het kasteel zelf is met 11% gestegen ten opzichte van 2017 en kwam daarmee uit op 156.797 personen. Hiermee is weer een nieuw record behaald, nooit eerder waren er zoveel bezoekers.

Het aantal parkbezoekers in 2018 is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2017.

Diverse evenementen vonden in 2018 weer plaats op De Haar: Elfia, De Halve van De Haar, Italië Evenement Smaak en Stijl, de Nationale Haringpartij en de Country & Christmas Fair. De evenementen hadden ongeveer evenveel bezoekers als het jaar ervoor.

In totaal bezochten 296.008 mensen Kasteel de Haar in 2018. Zie voor een uitsplitsing van de bezoekersaantallen het overzicht in de bijlage.

Resultaat 2018

Stichting Exploitatie Kasteel de Haar heeft 2018 afgesloten met een positief resultaat van € 278.278, begroot was een resultaat van € 63.000.

Het resultaat wordt als volgt bestemd.

RESULTAAT VOOR BESTEMMING	278.278
Onttrekking aan bestemmingsreserve tentoonstellingen	2.165
Dotatie aan bestemmingsreserve exploitatieprojecten	-50.000
RESULTAAT NA BESTEMMING	230.443

Het positieve resultaat van € 278.278 wordt aangevuld met een bedrag van € 2.165 (onttrokken aan de bestemmingsreserve tentoonstellingen i.v.m. kosten in 2017 gemaakt voor toekomstige tentoonstellingen). Van dit totaal wordt € 50.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve exploitatieprojecten en de resterende € 230.443 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de stichting.

Baten 2018

In 2018 steeg het bezoekersaantal in het kasteel met 11% ten opzichte van 2017, waar een stijging van 2% was begroot. De omzet per bezoeker steeg licht. De reguliere kasteel entreeprijs is in 2018 weliswaar niet verhoogd, maar de rondleiding was uitgebreider dan het jaar ervoor en daarom ook iets duurder. De baten uit kasteelbezoek waren daardoor in 2018 € 244.000 hoger dan in 2017.

Het aantal parkbezoekers bleef ongeveer gelijk, maar het aantal betalende parkbezoekers steeg. Dat kwam voornamelijk doordat er minder bezoekers met een parkjaarkaart kwamen en juist meer bezoekers uit het buitenland. De baten uit parkbezoek waren daardoor in 2018 € 10.500 hoger dan in 2017.

Door een prijsverhoging in 2018, na een opknapbeurt van het parkeerterrein, zijn de parkeerinkomsten gestegen. Deze zijn echter niet gelijk gestegen met de hogere bezoekersaantallen, omdat steeds meer bezoekers kiezen voor het openbaar vervoer.

Bijzondere aandacht was er in 2018 voor de souvenirwinkel. Het gehele jaar door is er gewerkt aan een nieuw assortiment en eind 2018 is de winkel verhuisd van de oude locatie op het Stalplein naar de prachtig verbouwde en heringerichte locatie in het kasteel zelf. De eerste resultaten waren positief, met € 28.000,- meer omzet dan het jaar ervoor.

De inkomsten uit ontvangsten in het kasteel zijn gedaald. Deze daling werd gecompenseerd door een stijging in het aantal huwelijken. 94 bruidsparen gaven in 2018 het jawoord in het kasteel, de kapel of één van romantische stijtuinen. Dat is ruim 1,5 keer zoveel als in 2017.

De inkomsten uit evenementen waren zoals begroot in 2018 lager dan in 2017, doordat het parkeren tijdens de Country & Christmas Fair niet meer door de stichting georganiseerd werd maar door de organisatie van het evenement zelf. Hierdoor ontving de stichting geen parkeerinkomsten, maar werd het risico op hoge kosten bij slechte weersomstandigheden eveneens niet meer door de stichting gedragen.

De inkomsten uit horeca stegen in 2018, doordat de omzet gerelateerde huur steeg. Ook de pachter profiteerde dus van de hogere bezoekersaantallen en de stijging in het aantal huwelijken.

Conform begroting was de sponsorbijdrage van de Rabobank (driejarig contract, voor de periode 2018 t/m 2020). Een evaluatie van het sponsorbeleid heeft ertoe geleid dat nieuwe sponsors momenteel niet actief geworven worden.

Stichting Exploitatie Kasteel de Haar ontvangt geen subsidies met een structureel karakter.

Lasten 2018

De personeelskosten waren in 2018 € 58.000 hoger dan het jaar ervoor, maar lager dan begroot. In 2018 is het vaste team niet uitgebreid. Op de afdeling publiekszaken is een langdurig zieke medewerker uit dienst gegaan, die niet wordt vervangen (vervanging was in 2017 reeds ingehuurd). Op de afdeling commerciële zaken was een vacature per 31 december 2018, deze is inmiddels vervuld. De inhuur van personeel werkzaam via een payroll bedrijf en overig extern personeel was zoals begroot hoger dan in 2017. Doordat het aantal vrijwilligers en de uren dat zij zijn ingezet flink is gestegen, zijn hun reiskostenvergoedingen mee gestegen.

De advieskosten waren € 30.000 hoger dan het jaar ervoor. Dit kwam voornamelijk door de advieskosten ten behoeve van de nieuwe souvenirwinkel. Ook de huisvestingskosten en de winkelkosten waren hoger door de ingebruikname van de nieuwe winkel, met name door het inschakelen van technische ondersteuning en de aanschaf van winkelmaterialen.

Aan marketing en programmering is in 2018 € 19.000 meer besteed dan begroot, dit betrof met name productontwikkeling in diverse talen gericht op de groeiende aantallen bezoekers uit het buitenland.

De operationele kosten waren € 181.000 lager dan in 2017, door zeer gunstige weersomstandigheden tijdens alle evenementen en het uitbesteden van het parkeren tijdens de Country & Christmas Fair.

De bank- en rentekosten zijn gestegen ten opzichte van het jaar ervoor, doordat een groeiend aandeel online betalingen en creditcardbetalingen.

De huur die Stichting Exploitatie Kasteel de Haar jaarlijks betaalt aan Stichting Kasteel de Haar was in 2018 € 93.000 hoger dan in 2017. De huur was hoger, doordat het variabele deel van de huur die Stichting Kasteel de Haar aan Stichting Exploitatie Kasteel de Haar in rekening brengt onder andere afhankelijk is van de bezoekersaantallen (in verband met de stijgende onderhoudslast voor Stichting Kasteel de Haar).

De overige reguliere lasten waren ongeveer conform begroting.

Vermogenspositie

Stichting Exploitatie Kasteel de Haar heeft geen winstoogmerk. Positieve resultaten worden toegevoegd aan het eigen vermogen, bestaande uit de algemene reserve en door de raad van toezicht aangewezen bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen. Verliezen verlagen het eigen vermogen.

De liquide middelen zijn vastgelegd in tegoeden op bankrekeningen en spaartegoeden. Stichting Exploitatie Kasteel de Haar sluit elke vorm van beleggen uit.

Risico's en onzekerheden

In 2016 heeft de stichting een risico-analyse laten uitvoeren door Het CFO Centrum. Hierbij werd gekeken naar operationele risico's, regelgeving en gevaarlijke situaties. Diverse scenario's met verschillende niveau's van inkomstenderving door deze risico's zijn uitgewerkt. Naast de kans op en de impact van betreffende risico's is aangegeven welke beheersmaatregelen zijn genomen om te voorkomen dat deze risico's zich voordoen dan wel als de risico's zich voordoen welke maatregelen worden genomen om de gevolgen en schade zoveel mogelijk te beperken en beheersen.

Deze risico-analyse wordt jaarlijks opgevolgd door middel van een quick scan, waarbij niet alleen de risico's uit de oorspronkelijke analyse opnieuw worden bekeken, maar ook eventuele nieuwe risico's en de bijbehorende beheersmaatregelen worden behandeld.

Elke 4 jaar wordt de risico-analyse door een extern bureau uitgevoerd.

Privacy

Ter voorbereiding op de Algemene Verordening Persoonsgegevens in 2018, zijn in 2017 reeds diverse voorbereidingen getroffen om het beleid ten aanzien van de privacy aan te scherpen. Het betreft hier zowel de privacy van onze bezoekers als personeel en overige personen.

In 2018 is in dit kader een aanvullend extern onderzoek uitgevoerd. De aanbevelingen genoemd in de bijbehorende rapportage zijn opgevolgd.

Duurzaamheid

Stichting Exploitatie Kasteel de Haar heeft geen duurzaamheidsbeleid, maar treft wel diverse duurzaamheidsmaatregelen. Energie betrekken wij bij een groene leverancier. Alle nieuw aangelegde verlichting in de tuinen is ledverlichting en ook in het kasteel is hier waar mogelijk op overgestapt. Het verbruik van papier op kantoor is drastisch teruggedrongen door o.a. de digitalisering van de administratie en de mogelijkheid om online tickets rechtstreeks te scannen van telefoon of tablet.

Ontwikkelingen na balansdatum

Er zijn geen uitzonderlijke zaken op te merken over ontwikkelingen die zich, voor de vaststelling van de jaarrekening op 17 juni 2019 door de raad van toezicht, zouden hebben voorgedaan en die een belangrijke invloed hebben op de financiële positie van de stichting in 2019.

Budget 2019

De raad van toezicht (op dat moment nog bestuur) heeft op 3 december 2018 het budget voor 2019 vastgesteld, deze treft u aan in de bijlage.

Haarzuilens, 17 juni 2019

De directie:

Anetta de Jong, algemeen directeur
Marjolein Wijman, financieel directeur

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na verwerking van het resultaat)

		2018	2017
Immateriële vaste activa	1	19.475	27.231
Materiële vaste activa	2	465.459	361.493
Financiële vaste activa		-	-
Vlottende activa			
Vorraden	3	30.911	23.626
Handelsdebiteuren	4	185.467	65.682
Belastingen	5	8.128	25.457
Vorderingen en overlopende activa	6	95.098	225.618
		319.604	340.383
Liquide middelen	7	1.051.495	806.734
		1.856.033	1.535.841
Eigen vermogen			
Algemene reserve	8	352.457	122.014
Bestemmingsreserve tentoonstellingen	9	27.920	30.085
Bestemmingsreserve exploitatieprojecten	10	100.000	50.000
		480.377	202.099
Langlopende schulden			
Stichting Kasteel de Haar	11	49.474	69.474
Kortlopende schulden			
Crediteuren		114.692	161.573
Belastingen & pensioenpremies	12	25.435	24.606
Overlopende passiva	13	1.186.055	1.078.089
		1.326.182	1.264.268
		1.856.033	1.535.841

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018

		2018	Budget 2018	2017
BATEN				
Directe opbrengsten				
Kasteelbezoek		1.879.109	1.659.000	1.635.165
Parkbezoek		149.960	145.000	139.424
Ontvangsten Kasteel		63.083	70.000	86.390
Huwelijken		141.238	110.000	86.209
Souvenirwinkel		128.676	112.000	100.924
Parkeerinkomsten		204.294	203.000	151.277
Financiële baten		83	-	513
Diversen		14.242	15.000	13.595
		2.580.685	2.314.000	2.213.497
Indirecte opbrengsten				
Evenementen		308.014	305.000	327.218
Horeca Stalplein en Tuynhuis		134.658	126.000	123.605
		442.672	431.000	450.823
Bijdragen	14	21.134	41.000	58.733
Som der baten		3.044.491	2.786.000	2.723.053
LASTEN				
Personeelskosten	15	1.023.814	1.056.000	965.533
Advieskosten	16	56.993	18.000	26.839
Huisvestingskosten	17	149.437	137.000	112.561
Kantoorkosten	18	100.303	101.000	87.185
Marketing	19	194.066	175.000	145.724
Operationele kosten	20	87.935	198.000	268.962
Winkelkosten		64.169	58.000	55.908
Verzekeringen		14.655	12.000	12.471
Afschrijvingen	21	82.780	78.000	69.354
Bank- en rentekosten	22	18.277	10.000	13.266
Diversen	23	22.327	18.000	20.203
Huur	24	951.457	862.000	858.667
Som der lasten		2.766.213	2.723.000	2.636.673
RESULTAAT VOOR BESTEMMING		278.278	63.000	86.380

VERVOLG STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018

	2018	Budget 2018	2017
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	278.278	63.000	86.380
Mutatie bestemmingsreserve tentoonstellingen	2.165	-	14.180
Mutatie bestemmingsreserve exploitatieprojecten	-50.000	-	-
RESULTAAT NA BESTEMMING	230.443	63.000	100.560

KASSTROOMOVERZICHT 2018

Het saldo van de liquide middelen is in 2018 gestegen. De oorzaak hiervan blijkt uit onderstaande analyse van het kasstroomoverzicht.

	2018	2017
OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Resultaat	278.278	86.380
Afschrijvingen	78.578	69.087
Veranderingen in werkkapitaal		
Mutatie voorraden	-7.285	3.805
Mutatie vorderingen	28.064	-80.992
Mutatie kortlopende schulden	61.914	215.115
NETTO KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	439.549	293.395
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investerings in immateriële vaste activa	-	-
Desinvesteringen immateriële vaste activa	-	-
Investerings in materiële vaste activa	-179.626	-62.815
Desinvesteringen materiële vaste activa	4.838	267
NETTO KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	-174.788	-62.548
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Mutatie langlopende schulden	-20.000	-20.000
NETTO KASSTROOM	244.761	210.847
Stand liquide middelen begin boekjaar	806.734	595.887
Stand liquide middelen einde boekjaar	1.051.495	806.734
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN	244.761	210.847

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de in Nederland geldende RJ-richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de historische kostprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten verstrekte leningen. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke in het algemeen gelijk is aan de nominale waarde. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of verkrijgingsprijzen onder toepassing van de FIFO-methode ('first in, first out') of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de stichting wordt ingedeeld in reserves (vrij besteedbaar vermogen) en fondsen (niet vrij besteedbaar vermogen).

Een deel van de reserves kan door de raad van toezicht worden afgezonderd voor een speciaal doel. Deze bestemmingsreserves worden gevormd door (een deel van) het positieve resultaat van enig jaar te bestemmen voor dat doel.

Het positieve resultaat dat geen bestemming heeft gekregen wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Indien in enig jaar donaties door derden zijn bestemd voor een speciaal doel en deze donatie is nog niet (volledig) besteed, dan wordt het restant toegevoegd aan een bestemmingsfonds voor dat doel.

Schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij anders is vermeld.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het saldo van baten en lasten over het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor vermelde waardingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. De winsten zijn verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn geleverd. De verliezen zijn verantwoord in het jaar waarin deze voorzienbaar waren.

Pensioenen

De Stichting heeft voor haar medewerkers een pensioenregeling. Deze regeling wordt gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds BPL. De pensioenverplichtingen uit de pensioenregeling worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Afschrijvingen

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en –verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

1. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	2018	2017
Website	19.475	27.231
	19.475	27.231

In 2016 is de website vervangen. Het afschrijvingspercentage van de website is 20%.

Het verloop van deze post is als volgt:

Aanschafwaarde per 1 januari	38.780
Investeringen boekjaar 2018	-
Desinvesteringen boekjaar 2018	-
Aanschafwaarde per 31 december	38.780
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	-11.549
Afschrijving boekjaar 2018	-7.756
Afschrijving desinvesteringen boekjaar 2018	-
Cumulatieve afschrijving per 31 december	-19.305
Boekwaarde per 31 december 2018	19.475

2. MATERIËLE VASTE ACTIVA	2018	2017
A. Bedrijfsgebouwen en -terreinen	154.635	166.408
B. Andere vaste bedrijfsmiddelen	285.354	195.085
C. Vaste activa nog niet in gebruik	25.470	-
	465.459	361.493

Afschrijvingspercentages:

A. Bedrijfsgebouwen en -terreinen	3,33% of 10%, afhankelijk van de gebruiksduur
B. Andere vaste bedrijfsmiddelen	10 of 20%, afhankelijk van de gebruiksduur
C. Vaste activa nog niet in gebruik	33,33% deel reeds in gebruik of 0% deel nog niet in gebruik

Het verloop van deze posten is als volgt:

	A.	B.	C.	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari	351.020	567.002	-	918.022
Investerings boekjaar 2018	-	154.156	25.470	179.626
Desinvesteringen boekjaar 2018	-	-64.042	-	-64.042
Aanschafwaarde per 31 december	351.020	657.116	25.470	1.033.606
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	-184.612	-371.917	-	-556.529
Afschrijving boekjaar 2018	-11.773	-59.049	-	-70.822
Afschrijving desinvesteringen boekjr 2018	-	59.204	-	59.204
Cumulatieve afschrijving per 31 december	-196.385	-371.762	-	-568.147
Boekwaarde per 31 december 2018	154.635	285.354	25.470	465.459

3. VOORRADEN

	2018	2017
Souvenirs	14.919	16.718
Drukwerk t.b.v. verkoop	16.299	8.757
Voorziening incurant	-307	-1.849
	30.911	23.626

4. HANDELSDEBITEUREN

	2018	2017
Debiteuren	185.467	105.752
Voorziening dubieuze debiteuren	-	-40.070
	185.467	65.682

De voorziening dubieuze debiteuren betreft een uitstaande factuur aan de evenementencataraar, welke per 31 december 2015 failliet is. Deze vordering is op 1 januari 2018 als oninbaar aangemerkt.

5. BELASTINGEN

	2018	2017
Omzetbelasting	8.128	25.457
	8.128	25.457

6. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	2018	2017
Nog te ontvangen bedragen	56.691	186.224
Vooruit betaalde kosten	38.407	39.394
	95.098	225.618

7. LIQUIDE MIDDELEN	2018	2017
Betalingen onderweg	43.464	24.022
Betaalrekeningen	87.960	56.307
Spaarrekening	915.556	720.043
Wisselkas	4.015	5.937
Kas entree en winkel	500	425
	1.051.495	806.734

Per balansdatum heeft de stichting bij de Rabobank de beschikking over een kredietfaciliteit in rekening-courant tot een bedrag van € 25.000,-.

Bovenstaande spaarrekening heeft een variabel rentepercentage.

8. ALGEMENE RESERVE	2018	2017
Stand per 1 januari	122.014	21.454
Mutatie boekjaar	230.443	100.560
Stand per 31 december	352.457	122.014

Dit betreft het niet vastgelegde deel van het eigen vermogen.

9. BESTEMMINGSRESERVE TENTOONSTELLINGEN	2018	2017
Stand per 1 januari	30.085	44.265
Dotatie boekjaar	-	-
Onttrekking boekjaar	-2.165	-14.180
Stand per 31 december	27.920	30.085

De raad van toezicht heeft een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van toekomstige grootschalige tentoonstellingen. Hieruit is in 2018 een bedrag onttrokken ter dekking van gemaakte kosten voor tentoonstellingen in 2019.

10. BESTEMMINGSRESERVE EXPLOITATIEPROJECTEN	2018	2017
Stand per 1 januari	50.000	50.000
Dotatie boekjaar	50.000	-
Stand per 31 december	100.000	50.000

De raad van toezicht heeft een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van toekomstige grootschalige exploitatieprojecten. Hieraan is in 2018 een bedrag toegevoegd.

11. STICHTING KASTEEL DE HAAR	2018	2017
Stand per 1 januari	69.474	89.474
Mutatie boekjaar	-20.000	-20.000
Stand per 31 december	49.474	69.474

Dit betreft een reguliere rekening courant tussen Stichting Exploitatie Kasteel de Haar en Stichting Kasteel de Haar.

12. BELASTINGEN & PENSIOENPREMIES	2018	2017
Loonbelasting	14.589	13.214
Pensioenpremies	10.846	11.392
	25.435	24.606

13. OVERLOPENDE PASSIVA	2018	2017
Personele verplichtingen	57.886	74.738
Vooruit gefactureerde omzet	137.207	99.788
Nog te betalen kosten	19.903	31.606
Nog te betalen huur aan Stichting Kasteel de Haar	951.457	858.667
Overige	19.602	13.290
	1.186.055	1.078.089

In de personele verplichtingen zijn vakantiegeld, vakantiedagen en overwerk inbegrepen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet verwerkte rechten en verplichtingen

De Stichting heeft per jaareinde een vordering op Stichting Museumkaart uit hoofde van bezoekers met een museumkaart. De hoogte van de vordering is per balansdatum niet betrouwbaar vast te stellen door de Stichting. Na afloop van het boekjaar ontvangt de Stichting een afrekening van Stichting Museumkaart. Inmiddels is de afrekening over 2018 ad € 92.029 (exclusief omzetbelasting) bekend. De afrekeningen worden verwerkt in het boekjaar waarin deze worden bekend gemaakt.

Meerjarige financiële verplichtingen

De Stichting heeft een langlopende huurverplichting aan Stichting Kasteel de Haar inzake de gebouwen en terreinen, de jaarhuur bedraagt een vast deel van € 13.852 plus een variabel deel o.b.v. de (onder)huur die Stichting Exploitatie Kasteel de Haar aan derden rekent minus gemaakte kosten.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018

14. BIJDAGEN	2018	Budget 2018	2017
Bijdrage fondsen / nieuwe sponsors	-	20.000	25.000
Sponsoring Rabobank	20.661	20.400	20.661
Kasteelvrienden	-	-	12.500
Donaties vrijwilligers	473	600	572
	21.134	41.000	58.733

De sponsoring betreft een meerjarig contract met Rabobank voor de periode 2018 tot en met 2020.

15. PERSONEELSKOSTEN	2018	Budget 2018	2017
Lonen en salarissen	488.313	521.340	516.624
Uitkering UWV / verzuimverzekering	-17.137	-10.000	-41.535
Inhuur personeel via payroll	133.352	160.000	103.351
Inhuur overig extern personeel	49.061	20.000	36.277
Sociale lasten	111.121	112.660	115.868
Pensioenlasten	58.399	57.840	59.845
Vrijwilligers	42.862	38.000	34.705
Reiskosten	12.023	12.168	9.800
Overige personeelskosten	22.820	20.992	15.598
Doorbelasting van Stichting Kasteel de Haar	123.000	123.000	115.000
	1.023.814	1.056.000	965.533

De bezoldiging van de raad van toezicht (het bestuur in 2018) van de Stichting bedroeg nihil.

De algemeen directeur en financieel directeur zijn in dienst van Stichting Kasteel de Haar. Jaarlijks wordt een deel van de kosten doorbelast aan Stichting Exploitatie Kasteel de Haar.

De oproepkrachten (werkzaam als kassamedewerker of zaalgids) worden ingehuurd via Beryl Personeel.

Het aantal vrijwilligers op 31 december 2018 bedroeg 212. De vrijwilligers ontvangen geen vergoeding voor de verrichte werkzaamheden, maar een reiskostenvergoeding die niet gebaseerd is op het aantal gewerkte uren. Vrijwilligers kunnen ervoor kiezen om de reiskostenvergoeding te doneren aan de Stichting.

Op 31 december 2018 waren de FTE in vaste dienst als volgt over de diverse afdelingen verdeeld:

	2018	2017
Staf	1,5	1,3
Commerciële zaken	4,7	5,8
Publiekszaken	4,7	5,4
Techniek	0,9	0,9
	11,8	13,4

Op de afdeling commerciële zaken was een vacature per 31 december 2018, deze is inmiddels vervuld.

16. ADVIESKOSTEN	2018	Budget 2018	2017
Accountantskosten	7.750	8.000	7.500
Loonadministratie	2.966	3.000	4.748
Marketing advies	1.187	5.000	13.491
Diversen	45.090	2.000	1.100
	56.993	18.000	26.839

De post diversen bestaat in 2018 voornamelijk uit advieskosten ten behoeve van de nieuwe souvenirwinkel in het kasteel.

17. HUISVESTINGSKOSTEN	2018	Budget 2018	2017
Verbruikskosten nutsvoorziening	59.400	61.000	53.528
Werk derden techniek	50.208	31.000	24.699
Werk derden operationele zaken	24.339	25.000	17.634
Materiaal	13.827	16.000	13.776
Machines en gereedschap	1.663	4.000	2.924
	149.437	137.000	112.561

18. KANTOORKOSTEN	2018	Budget 2018	2017
Automatiseringskosten	72.409	73.000	62.221
Telefoon- en internet	13.981	16.000	13.908
Contributies en abonnementen	6.517	7.000	6.911
Kantoorkosten algemeen	7.396	5.000	4.145
	100.303	101.000	87.185

KASTEEL DE HAAR

19. MARKETING	2018	Budget 2018	2017
Tentoonstellingen dit jaar	57.677	56.180	80.056
Tentoonstellingen volgende jaren	2.165	-	14.180
Kinderactiviteiten	29.224	34.550	31.718
(Online) promotie	78.958	71.270	17.491
Drukwerk & overige	26.042	13.000	2.279
	194.066	175.000	145.724

20. OPERATIONELE KOSTEN	2018	Budget 2018	2017
Evenementen	39.550	135.000	215.349
Publiekszaken	46.554	53.000	42.786
Toerisme en ontvangsten	1.831	10.000	10.827
	87.935	198.000	268.962

21. AFSCHRIJVINGEN	2018	Budget 2018	2017
Website	7.756	8.000	7.756
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	11.047	11.000	13.062
Andere vaste bedrijfsmiddelen	59.775	59.000	48.269
Vaste activa nog niet in gebruik	-	-	-
Boekverlies	4.202	-	267
	82.780	78.000	69.354

22. BANK- EN RENTEKOSTEN	2018	Budget 2018	2017
Bank- en rentekosten	4.934	3.000	3.732
Kosten (online) betaaldiensten	13.343	7.000	9.534
	18.277	10.000	13.266

23. DIVERSEN	2018	Budget 2018	2017
Afvalverwerking	5.752	5.000	5.224
Veiligheid	5.413	5.000	5.006
Lunch- en dinerkosten	2.649	2.000	2.814
Relatiegeschenken	3.824	2.000	2.546
Werkkleding	584	2.000	717
Diversen algemeen	4.105	2.000	3.896
	22.327	18.000	20.203

24. HUUR	2018	Budget 2018	2017
Vaste huur	13.852	14.000	13.852
Doorberekening (onder)huur	937.605	848.000	844.815
Exploitatie			
	951.457	862.000	858.667

VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING

Het positieve resultaat over 2018 ad € 230.443 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen t.b.v. de algemene reserve.

Haarzuilens, 17 juni 2019

De raad van toezicht:

Eelco Dijk, voorzitter in 2019
 Frank Rövekamp, voorzitter in de even jaren
 Erik Varwijk, financieel toezichthouder
 Sara Watson, lid

De directie:

Anetta de Jong, algemeen directeur
 Marjolein Wijman, financieel directeur

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht en het Bestuur van de Stichting Exploitatie Kasteel de Haar

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar te Haarzuilens gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Richtlijn 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor "organisaties zonder winststreven".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018 (eigen vermogen ad € 480.377);
2. de staat van baten en lasten over 2018 (resultaat na bestemming € 230.443); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis van ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag Raad van Toezicht en het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor "organisaties zonder winststreven" is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Voorts hebben wij kennis genomen van de in de bijlagen opgenomen informatie. Wij zijn van mening dat deze informatie met de jaarrekening verenigbaar is.

Wij hebben geen (specifieke) controle- en/of beoordelingswerkzaamheden verricht ten aanzien van de in de bijlagen opgenomen informatie.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor "organisaties zonder winststreven". Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met Richtlijn 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor "organisaties zonder winststreven".

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn 640 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor "organisaties zonder winststreven". In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Voor een nadere uiteenzetting van onze verantwoordelijkheden en de daarmee samenhangende controlewerkzaamheden verwijzen wij naar de website van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA):

<https://www.nba.nl/tools-en-voorbeelden/standaardpassages-controleverklaring/>

Amersfoort, 17 juni 2019

Auren Audit & Assurance Amersfoort B.V.

drs. A. (Andries) van Pijkeren RA

SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT EN AFTREEDROOSTER

De raad van toezicht wordt gevormd door de volgende personen:

- Het lid van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar dat belast is met het toezicht op de financiële aspecten van Stichting Kasteel de Haar;
- Het lid A van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar dat is aangewezen als voorzitter van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar voor de even jaren;
- Het lid B van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar dat is aangewezen als voorzitter van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar voor de oneven jaren;
- Overige leden die worden benoemd door de raad van toezicht na goedkeuring van de raad van toezicht van Stichting Kasteel de Haar.

Leden worden benoemd voor een termijn van vier jaar en hebben in eerste instantie maximaal twee termijnen zitting. Uit het oogpunt van continuïteit is het mogelijk om een bestuurslid voor een derde termijn te herbenoemen.

Op 31 december 2018 bestond het bestuur van Stichting Exploitatie Kasteel de Haar (inmiddels raad van toezicht) uit de volgende leden:

- Jan Jaap de Graeff (voorzitter in even jaren, tevens bestuurder A bij Stichting Kasteel de Haar) benoemd in 2016;
- Eelco Dijk (voorzitter in oneven jaren, tevens bestuurder B bij Stichting Kasteel de Haar) benoemd in 2009; herbenoemd in 2013; herbenoemd in 2017;
- Annemieke Vermeulen benoemd in 2016;
- Sara Watson benoemd in 2009; herbenoemd in 2013; herbenoemd in 2017;

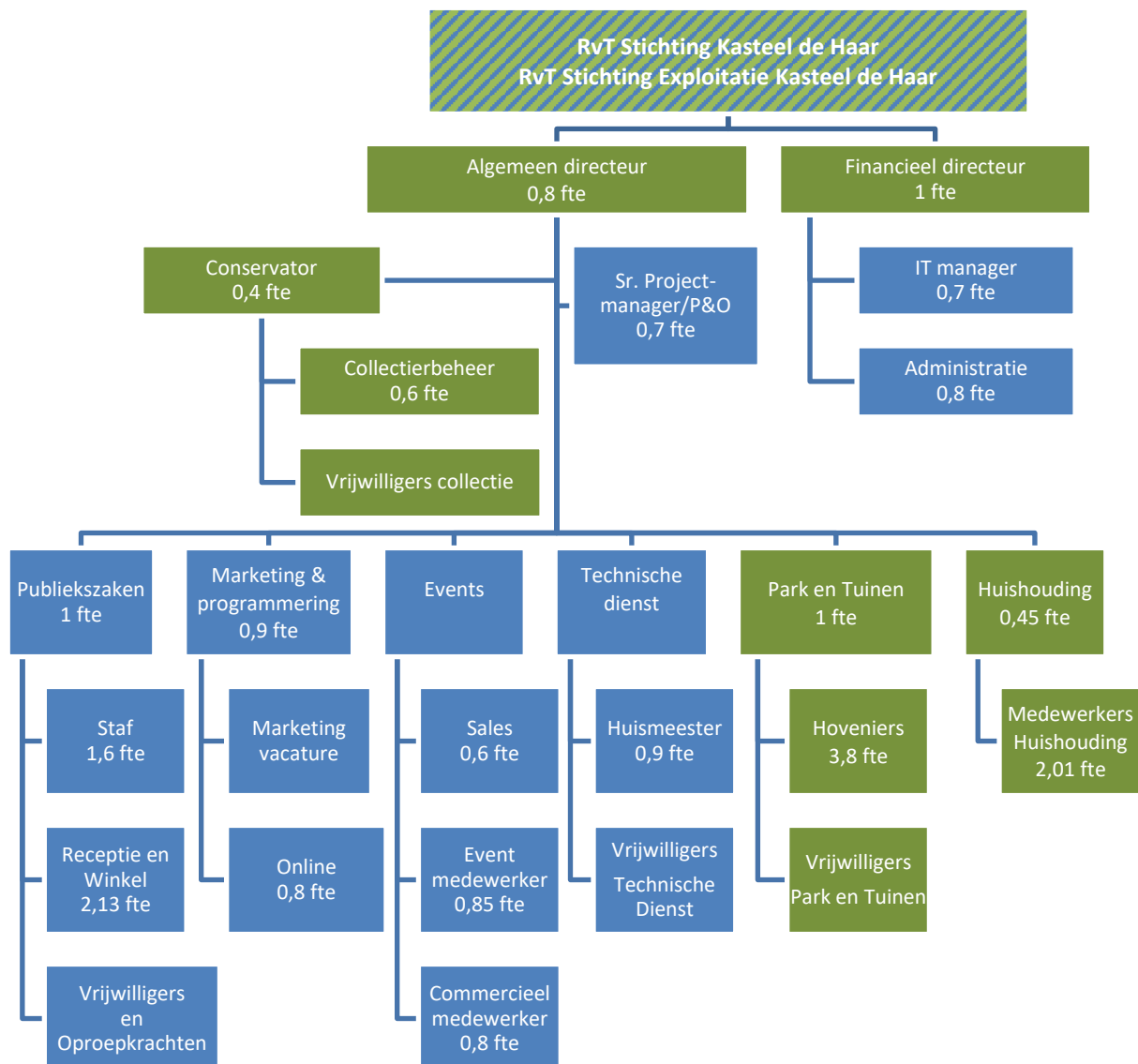
Op 1 januari 2019 is Jan Jaap de Graeff afgetreden. Hij is als voorzitter in de even jaren opgevolgd door Frank Rövekamp. Op 1 januari 2019 is tevens Erik Varwijk toegetreden tot de raad van toezicht, belast met het toezicht op de financiële aspecten. Op 25 maart 2019 is Annemieke Vermeulen afgetreden.

KASTEEL DE HAAR

ORGANIGRAM

Stichting Kasteel de Haar (groen) en Stichting Exploitatie Kasteel de Haar (blauw) hebben elk een eigen bestuur. De algemeen directeur en financieel directeur zijn in dienst van Stichting Kasteel de Haar en hun uren worden gedeeltelijk doorbelast aan Stichting Exploitatie Kasteel de Haar.

Als een afdeling voornamelijk werkt aan de instandhouding van het ensemble, dan zijn de medewerkers in dienst bij Stichting Kasteel de Haar. Als een afdeling voornamelijk gericht is op de museale taken en bezoekers, dan zijn de medewerkers in dienst bij Stichting Exploitatie Kasteel de Haar.

KASTEEL DE HAAR

BUDGET 2019

BATEN

Directe opbrengsten

Kasteelbezoek	1.850.000
Parkbezoek	171.000
Ontvangsten Kasteel	57.000
Huwelijken	134.000
Souvenirwinkel	138.000
Parkeerinkomsten	234.000
Diversen	15.000

2.599.000

Indirecte opbrengsten

Evenementen	258.000
Horeca Stalplein / Tuynhuis	135.000

393.000

Bijdragen

21.000

Som der baten

3.013.000

LASTEN

Personeelskosten	1.148.000
Advieskosten	27.000
Huisvestingskosten	159.000
Kantoorkosten	106.000
Marketing	193.000
Operationele kosten	142.000
Winkelkosten	67.000
Verzekeringen	17.000
Afschrijvingen	91.000
Bank- en rentekosten	21.000
Diversen	21.000
Huur	973.000

Som der lasten

2.965.000

RESULTAAT

48.000

KASTEEL DE HAAR

BEZOEKERSAANTALLEN

	2017	Budget 2018	2018	Budget 2019
Kasteelbezoek	141.602	145.000	156.797	155.000
Parkbezoek	43.042	47.000	43.496	44.000
Evenementen	88.060	79.000	86.798	80.000
Ontvangsten/huwelijken	6.194	6.000	7.846	8.000
Overige activiteiten	1.950	2.000	1.071	2.000
	280.848	279.000	296.008	289.000

